

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Класичного приватного університету
доктору педагогічних наук, професору
Дяченко Марії Дмитрівні

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента, професора
кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-
наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО “Університет
менеджменту освіти НАПН України

Рожнової Тетяни Євгенівни на дисертаційне дослідження

Дудчак Ганни Павлівни на тему

«Підготовка майбутніх магістрів зі спеціальності 011

«Освітні, педагогічні науки» до застосування сучасних управлінських
технологій у професійній діяльності»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань

01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми. В умовах постійних трансформацій та динамічного розвитку освітньої галузі в контексті перспектив розвитку громадянського суспільства посилюються вимоги до професійної компетентності педагогів вищої школи, що потребує постійного розвитку та самовдосконалення. Для того, щоб забезпечити якісну підготовку фахівців, необхідний не лише високий рівень професійної компетентності, а й здатність ефективно управляти освітнім процесом, застосовувати інноваційні методи та технології, що дають змогу створювати персоналізовані навчальні траєкторії для кожного здобувача вищої освіти, враховуючи його індивідуальні особливості й темпи навчання.

Сучасні управлінські технології є потужним інструментом підвищення якості освіти, що зумовлює необхідність зміни парадигми процесу професійної підготовки майбутніх магістрів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Адже викладач закладу вищої освіти – це не лише ретранслятор знань; фасилітатор (який надає студентам спеціальні технології групової роботи для вирішення порушеної проблеми), коуч (який забезпечує активність здобувачів вищої освіти щодо набуття конкретних навичок,

позитивну атмосферу їхньої групової взаємодії та зворотний зв'язок), а й ефективний менеджер. Застосування технологій педагогічного менеджменту сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу. Така проблематика робить доцільним проведення досліджень у галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», обґрунтування теоретико-методичних основ і розробку концептуальних підходів та практичних рекомендацій із застосування в професійній освіті майбутніх викладачів закладів вищої освіти сучасних управлінських технологій. З огляду на зазначене, дослідження Дудчак Ганни Павлівни є актуальним і своєчасним.

Наукові результати, теоретичні положення та висновки дисертації використано в межах виконання науково-дослідної роботи кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету з теми «Роль творчої особистості в історії та теорії педагогіки» (номер державної реєстрації 0114U006397).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, мають достатній ступінь обґрунтованості та достовірності; сформульовані здобувачкою мета й завдання узгоджені з предметом та об'єктом дослідження. За структурою та обсягом дисертаційна робота є збалансованою, має логічну композицію й представлена комплексом: теоретичних положень щодо понятійно-термінологічної бази застосування управлінських технологій, зокрема щодо понятійного конструкту «готовність майбутніх викладачів ЗВО до застосування сучасних управлінських технологій в професійній діяльності»; науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо використання проблемного методу, інтерактивних і контекстних технологій у процесі викладання обраних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Високий ступінь достовірності та переконливості результатів дослідження забезпечується оптимальною дослідницькою методологією;

комплексним застосуванням низки теоретичних, емпіричних методів і методів математичної статистики; широтою, різноманітністю опрацьованої джерельної бази (246 використаних вітчизняних та зарубіжних джерел), обробленням статистичних даних у процесі педагогічного експерименту; апробацією результатів дослідження, про що свідчать представлені в дисертаційній роботі: публікації здобувачки; авторський – навчально-методичний комплекс дисципліни «Ділове адміністрування в системі освіти» для спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»; довідки про впровадження результатів дослідження Дудчак Г. П..

Викладені в дисертації пропозиції та рекомендації є завершеними та послідовними. Логіка дослідження, використання сукупності загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів, усі види апробації наукової роботи, результати аналізу змісту дисертації дають змогу зробити висновок про достатню аргументованість та достовірність її положень, висновків і рекомендацій. Зміст дисертаційної роботи відповідає обраній темі й характеризується комплексністю, чіткою структурованістю, логічністю викладу, якісним оформленням наукового апарату, глибокою продуманістю, збалансованістю текстового та графічного матеріалу та підпорядкованістю реалізації основних завдань дослідження. Це свідчить про критичність, інноваційність і глибинність мислення та методологічну визначеність автора дослідження, ґрунтовне опрацювання проблеми й наукову зрілість дисертантки, що й уможливило успішне завершення наукового пошуку зі складної, але актуальної та перспективної теми, що виноситься на захист.

Наукова новизна результатів дослідження

Наукове дослідження Дудчак Ганни є новаторським і перспективним, має теоретичну цінність і практичне значення та свідчить про вміння авторки бачити актуальні наукові проблеми й успішно працювати над їхнім вирішенням. Авторці вдалося чітко окреслити низку суперечностей в теорії та практиці професійної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти й запропонувати шляхи розв'язання їх.

Проведені педагогічний експеримент та науково-дослідницька робота уможливили досягнення поставленої мети й отримання суттєвих наукових результатів, зокрема: обґрунтовано комплекс організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх магістрів до застосування сучасних управлінських технологій; надано структурно-функціональну характеристику готовності майбутніх магістрів до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності, що включає мотиваційно-цільовий, когнітивно-змістовий та праксеологічно-діяльнісний компоненти.

Дослідниця конкретизувала понятійний конструкт «готовність майбутніх викладачів ЗВО до застосування сучасних управлінських технологій в професійній діяльності» і визначила його як інтегративну характеристику здобувачів освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», який відображає актуальний стан їх когнітивно-змістової та праксеологічно-діялісної підготовленості й мотиваційно-цільової змобілізованості, що надає змогу ефективного використання сучасних інструментів планування, мотивації, організації та контролю педагогічних та адміністративних процесів у вищій школі. У дисертації вдосконалено понятійно-термінологічну базу застосування управлінських технологій, уточнено: сутність поняття «технологія» як сукупність знань про послідовність окремих взаємозв'язаних виробничих операцій, що мають чітко визначену мету та передбачають застосування впорядкованих способів і методів впливу на предмет технологічних змін; поняття «управлінські технології» як послідовності окремих взаємозв'язаних виробничих операцій, що виконує управлінський і основний персонал організації з метою досягнення організаційних цілей шляхом застосування впорядкованих способів і методів впливу на предмет технологічних змін в межах моделі і методології, визначених вищим керівництвом.

Здобувачкою розроблено навчально-методичний комплекс дисципліни «Ділове адміністрування в системі освіти» для спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (силабус; методичні рекомендації до проведення

практичних і семінарських робіт; методичні рекомендації до виконання самостійної роботи). В дослідженні представлено приклади використання проблемного методу, інтерактивних і контекстних технологій у процесі викладання обраних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Значущість дослідження для науки і практики та напрями його використання

Проведене дослідження, на нашу думку, збагатить наукові знання про напрями, зміст, структуру форми, методи, основні характеристики професійної підготовки майбутніх магістрів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності.

Теоретична значущість дисертаційної роботи полягає в поглибленні теоретичних, науково-методичних засад удосконалення концептуальних положень застосування сучасних управлінських технологій в освітньому процесі вищої школи. Основні наукові положення дисертаційної роботи доведено до рівня практичних рекомендацій та методичних напрацювань, які в сукупності формують основу для їхнього впровадження в практичну діяльність викладачів ЗВО. Дослідження має науково-практичну цінність, що створює можливість використання його результатів при викладанні спецкурсів, зокрема «Ділове адміністрування в системі освіти» для спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

На особливу увагу заслуговує розроблений Г. П. Дудчак авторський опитувальник «Діагностика стану готовності майбутніх магістрів до застосування управлінських технологій у професійній діяльності».

Вартісним у прикладному сенсі є оновлення здобувачкою навчально-методичних комплексів дисциплін циклу загальної та професійної підготовки спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (в освітньому компоненті «Методологія наукових досліджень в освіті» модернізовано модуль «Методи збору та аналізу даних; освітній компонент «Педагогічна майстерність» доповнено модулем «Лідерський стиль керівництва командами»; в

освітньому компоненті «Основи особистісного та професійного розвитку педагога» посилено акцент на перспективних інструментах самоменеджменту та прийнятті управлінських рішень). Тому не викликає сумніву той факт, що практична значущість одержаних дисертантом результатів дослідження буде оцінена як науковцями, так педагогами-практиками.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових публікаціях

Дисертаційна робота пройшла достатню апробацію: результати дослідження, висновки та рекомендації знайшли відображення в 10 публікаціях здобувачки, з них: 7 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в міжнародному науковому виданні, 2 – тези доповідей в матеріалах всеукраїнської науково-практичної та міжнародної наукової конференцій. Із них 7 праць написані авторкою одноосібно.

Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертації та публікацій здобувачки свідчить про відсутність ознак порушення вимог академічної доброчесності. Зокрема, дисертаційна робота містить посилання на джерела інформації та вказівки на прізвища авторів використаних ідей, розробок, тверджень, відомостей тощо; зміст дослідження відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права, відображає прагнення авторки надати достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики та інформаційні ресурси.

Ідентичність змісту анотації та основних положень дисертації

Порівняльний аналіз анотації та основних положень дисертації Дудчак Г. П. засвідчує їхню повну відповідність. Анотація не містить інформації, яка б була відсутня в тексті дисертаційної роботи. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені відповідно до вимог, встановлених МОН України. Зміст анотації та основних положень дисертації є ідентичними.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Положення, викладені у вступі та розділах основної частини дисертації, що стосуються постановки проблеми в цілому та її окремих аспектів, свідчать про теоретичну й практичну важливість і перспективність цих питань для наукового дослідження.

Загалом, позитивно оцінюючи опоновану роботу, зауважимо, що дисертація містить деякі дискусійні питання, які потребують додаткової аргументації чи роз'яснення здобувачки під час прилюдного захисту.

1. У першому розділі матеріал пп. 1.3 «Сучасні управлінські технології у сфері освіти як феномен наукового вивчення» (с. 67–96 дисертації), на нашу думку, доцільно було б висвітлити у пп. 1.2. Натомість змістове наповнення другого підрозділу (с. 39–66 дисертації) розкрити у пп. 1.3, оскільки таким чином можна було б досягти плавнішого переходу до характеристики науково-методичного забезпечення процесу формування готовності майбутніх магістрів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності (с. 98–161 дисертації).

2. На наш погляд, доцільно було б уточнити, які саме параметри дослідниця визначає як критерії, а які – як показники до кожного з компонентів готовності майбутніх магістрів до застосування управлінських технологій у професійній діяльності (с. 110–120 дисертації) й відобразити це графічно на рис. 2.1 в розроблених авторкою структурі та змісті готовності майбутніх магістрів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» до застосування управлінських технологій у професійній діяльності (с. 121 дисертації).

3. Усвідомлюючи глибоке розуміння та знання порушеної наукової проблеми здобувачкою і творчий підхід авторки до досліджуваного педагогічного явища, висловимо дискусійне побажання: варто було б конкретизувати назву та складники «Моделі процесу контролю в організації» (с. 156; рис. 2.4 дисертації), наблизивши її за спрямуванням і змістом до закладу освіти.

4. У контексті висвітлення зарубіжного досвіду підготовки майбутніх викладачів до застосування інноваційних освітніх та сучасних управлінських технологій у професійній діяльності, бажано було б приділити більше уваги європейському досвіду (на прикладі університетів Польщі, Прибалтійських держав тощо).

5. Дисертанткою досить широко відображено результати дослідження в наукових публікаціях (8 статтях, з них – 4 одноосібні, 1 – в міжнародному науковому виданні), проте дисертаційна робота набула би більшої значущості, якби авторка приділила більше уваги участі в наукових і науково-практичних конференціях міжнародного та всеукраїнського рівнів.

Висловлені зауваження є дискусійними та не впливають на загальну позитивну оцінку роботи й беззаперечну значущість наукового дослідження.

Загальний висновок та оцінка дисертації

Дисертаційна робота Дудчак Ганни Павлівни на тему «Підготовка майбутніх магістрів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності» є завершеним науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має суттєве значення для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Робота виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності; за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України.

Дисертаційна робота «ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011 «ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ» ДО ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ» відповідає галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, п. 6, 7,

8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 21 березня 2022 р. № 341), а її авторка – Дудчак Ганна Павлівна, – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Офіційний опонент,

к. пед. н., доцент, професор
кафедри педагогіки,
адміністрування і спеціальної
освіти Навчально-наукового
інституту менеджменту та
психології ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН
України

Тетяна РОЖНОВА

Підпис Т. Є. Рожнової засвідчую.
Учений секретар ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»
НАПН України

Алла ВІНІЧЕНКО